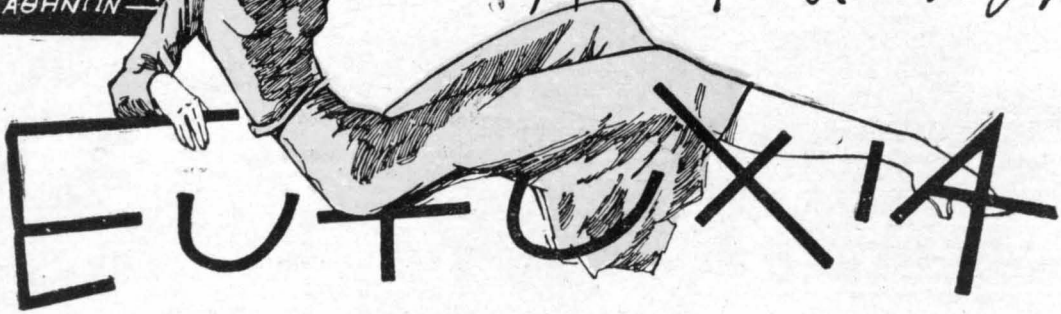

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ
ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
— ΑΘΗΝΩΝ —

Σύγχρονο Αθηναϊκό Μονολόγιο

(Ανέκδοτο, γραμμένο επίτηδες για το «Μπουκέτο»)

(ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ)

Η Εύτυχια Μουρίκου, πολύ νέα και πολύ ξυσοφία από καλό σπίτι που δύσκολα δμως τὰ βγάζουν πέρα οικονομικῶς, ἐργάζεται ἀσφακτολογράφος σὲ παραγγελιοδογικό γραφεῖο τοῦ κ. Σαββίδη καὶ τοῦ γιοῦ τοῦ, τοῦ Πετράκη. Στὸ γραφεῖο τοῦ Σαββίδη προσλαμβάνεται τὸν τελευταῖο καιρὸ ἕνας νέος ὑπάλληλος, ὁ Ὀρέστης Παπαζώης, νέος μὲ καλὴ καρδιά, ποιητῆς κι' ἄλλας, μὰ ἄσχημος. Ἡ Εύτυχια κι' ὁ Ὀρέστης ἐργάζονται στὸ ἴδιο γραφεῖο καὶ δὲν ἀργοῦν νὰ γίνουν δύο καλοὶ φίλοι.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

— Ὁ Θεὸς τὸ ξέρεί πὺς τὰ κατεφέρουμε, ἔλεγε ἡ Εύτυχία σὶν Ὀρέστη. Ἡμῶστε πέντε ἄνθρωποι. Καὶ πληρώνουμε, κεὶ πέρα σὲ «Κοῦτσι τῆς Γειτονιάς», χίλιες πεντακόσιες δραχμὲς νοίκι. Φαντασθῆτε λοιπόν...

Τὴν παρηγοροῦσε:

— Αὐτὸ εἶνε προσωρινά. Μπορεῖ νὰ βοηθῆς ἐργασία κι' ὁ πατέρας σου. Μπορεῖ καὶ σένα νὰ σαξήσουν. Τὸ πιθανότερο δμως εἶνε... νὰ παντρευθῆς καὶ νὰ γλυτώσῃς.

Μύλοιαν σοβαρά, σὰ δύο φίλοι πὺς ἐνδιαφέρονται ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλον, χωρὶς καμμία ὑποβολή.

Ἡ Εύτυχία ἔκαμε ἕνα χαρακτηριστικὸ μορφασμὸ πὺς τὸν συνήθιζε:

— Νὰ γλυτώσω ἐγὼ, ἀι' οἱ ἄλλοι... Ὁ πατέρας μου εἶνε ἄρρωστος, δὲν μπορεῖ παῖδι νὰ ἐργασθῆ μὲ τὰ σωσά του. Ὅσο εἶχε τὸ μαγαζί του, μάλιστα, περνούσαμε περὶ φέρμα· ἀλλ' ἀπὸ τότε πὺς τὸ κλεισε, δὲν εἶδαμε μιὰ ἡμέρα καλὴν Τώρα πρέπει νὰ ἐργαζόμεστε ὅλοι... Τὸ πιστεύετε λοιπόν πὺς ἀβριζοκόταν κανένας πλούσιος νὰ μὲ ζητήσῃ, θὰ δίσταζε νὰ δεχθῶ, γιὰ τὴν αὐτολογιζόμενον πὺς ἡ οἰκογένειά μου θάχαζε τὶς χίλιες δραχμὲς πὺς παίρνουν σήμερα, ἢ τὶς χίλιες πεντακόσιες πὺς μπορεῖ νὰ παίρνουν αὐτοί;

— Μὴν εἶσαι ὑπερβολικὴ! Ἐνας πλούσιος πὺς θὰ σ' ἐπαίρνε, δὲν θὰ βοηθοῦσε καὶ τὴν οἰκογένειά σου;

— Ἄν ἦταν κανένας ἑκατομμυριόχος, ναί. Τότε δὲν θὰ ἐδίσταζε. Ἀλλὰ ἐνοῦ κανένας πὺς ἔχει μιὰ μικρὴ περιουσία ἢ ἕναν καλὸ μισθὸ γιὰ νὰ μὲ ζήσει Ἀδὲς δὲν θάταν βέβητα σὲ θέσι νὰ βοηθῆ καὶ τὸ σπίτι μου. Ὅστε μόνο ἐγὼ θὰ γλύτωνα. Καὶ γι' αὐτὸ θὰ τὸ συλλογίζομαι.

— Δὲν μὸς λές, Εύτυχία: Ὑπόθεσε πὺς βριζοκοῖται ἕνας πολυεκατομμυριόχος, ἕνας ζαπλόουτος, σ' ἐρωτεύεται καὶ σὲ γυρεύει. Σοῦ ὑπόσχεται μάλιστα νὰ προικίσῃ καὶ τὶς ἀδερφές σου ἢ νὰ δώσῃ τοῦ

πατέρα σου... ἕνα ἑκατομμύριο! Ἀλλὰ εἶνε ἄσχημος καὶ ἡλικιωμένος. Ἀγαπᾷ τόσο τὴν οἰκογένειά σου, ὥστε νὰ καμῆς τὴ θυσία νὰ τὸν πάρῃς;

Ἡ Εύτυχία ἔμεινε λίγο συλλογισμένη.

— Ἄσχημος, ψιθόμος, ἡλικιωμένος... Μὰ... δὲν εἶνε καμμιὰ φορὰ κι' αὐτοὶ συμπαθητικοί;

— Ὅχι! νὰ ὑποθέσῃς πὺς εἶνε ὁ πιὸ ἀντιπαθητικὸς, ὁ πιὸ ἀποκρουστικὸς ἀ-ἄφωτος. Νὰ σοῦ κἀνῃ ἀψῖδα τέλος παντων...

— Τότε ὄχι, ποτέ. Τέτοια θυσία δὲν θὰ τὴν ἔκανα γιὰ ὅσα τὰ ἑκατομμύρια τοῦ κόσμου!

— Γιὰ νὰ παντρευθῆς; δηλαδὴ ἐσὺ, πρέπει... νὰ ἐρωτευθῆς;

— Ἀ! δὲν εἶπα αὐτοῖ! Θάμουν πολὺ ἀνόητη, ἂν βρισκόταν νὰ μὲ ζητήσῃ κανένας, ὄχι ζαπλόουτος καθὼς εἶτατε, ἀλλ' ἀπλῶς πὺς νὰ ἔχη τὸν τρόπον του, καὶ νὰ μὴ τὸν πάγω, νὰ γλυτώσουμε ὅλοι, γιὰ τὴν ἄθλια πρώτα... νὰ τὸν ἐρωτευθῶ! Ὅχι, κύριε Ὀρέστη! Γιὰ φτωχὰ κορίτσια σὰν καὶ μὰς, ὁ «ἄσχημος τὸν ἀγγέλιον πρὸς τὰς τράπα» εἶνε μεγάλη πολυτέλεια! Θὰ μοῦ ἔφτανε ἂν αὐτοὺς ὁ πλούσιος ἦταν ἀπλῶς καλὸς καὶ συμπαθητικὸς ἄνθρωπος. Ἐτοί κι' ἄσχημος ἢ πενηντάρης.

— Κι' ἂν ἦταν φτωχὸς;

— Δηλαδὴ;

— Να, ἂν σ' ἐρωτεύονταν ἕνας φτωχὸς, πὺς μόλις θὰ μποροῦσε νὰ σὲ ζήσει—τοὺς μάλιστα νὰζε ἀνάγκη νὰ διατηρήσῃ καὶ τὴν θέσι σου—νὸς δμως, ὁμορφος, πὺς νὰ σ' ἀρέσῃ, καὶ σὲ ζητοῦσε, θὰ τον ἐπαίρνε;

— Ποτέ! Νὰ ἐγκαταλείψω δηλαδὴ τοὺς δικούς μου στὴν τύχη τους, νὰ γλυτώσω μόνο ἐγὼ ἢ νὰ κάμω τὸ κέφι μου; Ποτέ! Πέραν μὲ ζήσει ἕνας τέτοιος...

— Σ' ἐρωτεύθηκε;

— Δὲν ἔβρω, εἶσι ἔλεγε. Πῆγε στὸν πατέρα μου καὶ τὸ πρότεινε. «Πόσα κερδίζεις τὸν μῆνα, παιδί μου;» τοῦ λέει ὁ πατέρας μου. «Δυὸ μισμο χιλιάδες, κύριε Μουρίκο!» — «Μὰ ἡ κορὴ μου δὲν ἔχει πεντάρα!» — «Δὲν πειράζει. Δὲ θέλω προίκα ἐγὼ. Τὴν παίρνω γιὰ τὴν ἀγάπη». — Καὶ τὶ θὰ τρώτε; ἀγάπη; — «Θὰ φτωχὸ ζοῦμε ὅπως ὁ περισσότερος κόρημος. Ὅταν ὑτάρχῃ ἀγάπη, ἡ φτώχεια εἶνε γλυκειά». Ἐννοεῖται πὺς οὐτε ὁ πατέρας μου θὰ θέληε μὲ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, οὐτε ὁ πατέρας του, οὐδ' ἐγὼ. Κι' ἔμεινε νὰ τὸ θέλῃ... μονάχος του.

— Δὲν ἔγινε λοιπόν...

— Μὰ μποροῦσε νὰ γίνῃ; Θάμιασε γιὰ τὸ Φρενοκομεῖο.

— Ἐσὺ τὸν ἀγάπησες;

— Καθόλου! Τὸν λυτήθηκα μόνο—νὰ σὰς πῶ τὴν ἰλιθία—ἐπειδὴ ἔλεγε ὑστερα σὲ μιὰ φιλὴ μου πὺς ἦταν πολὺ δυστυχισμένος. Ἀλλὰ δὲν βαριστεῖ! Τώρα θὰ τοῦ πᾶρασε.

— Κι' ἄλλον; Δὲν ἀγάπησες ποτὲ κανέναν ἄλλον;

— Μὰ δὲν σὰς εἶπα, κύριε Ὀρέστη; Αὐτὸ γιὰ μὰς εἶνε πολυτέλεια.

— Δὲν πιστεύω... Τὸ ψωμί εἶνε

Ὁ Ὀρέστης Παπαζώης

πολυτέλεια;

— Τό φωνάει, όχι βέβαια!
— Γιατί ο άνθρωπος έχει στομάχι, Ξ; Ναί, αλλά έχει και καρδιά, Δέν έχει κι' η καρδιά τις απαιτήσεις της;
— Η δική μου όχι. 'Ως τώρα τουλάχιστο δέν τήν αιστάνθηκα να μου γυρνάει φωνάει. 'Η όπως λένε, «να πάλλη»... Τι θά γίνη αργότερα, δέν ξέρω. Κανένας δέν μπορεί να έγγηθη γιά τόν εαυτό του. Μου φαίνεται όμως πού έγώ είμαι και φύσει ανεπίδεκτη.
— 'Αναίσθητη δηλαδή;
— Σ' αυτό μόνο. Στάλλα είμαι ευαίσθητη, κι' υπερευαίσθητη μάλλον. Κακό κι' αυτό, γιατί ο άνθρωπος, σήμερα, πρέπει να είνε ευαίσθητος γιά όλα...

'Η ζυιλία αυτή γινόταν ένα βράδυ πού είχαν φύγει μαζί απ' τ' γραφείο, ο 'Ορέστης, ή Εύτυχία κι' η Δανάη, πού είχε περάσει να τήν πάρη. Αυτή πήγαινε πλεί στην αδελφή της, δέν μιλούσε καθόλου, μά και δέν έκανε λέξι απ' όσα έλεγαν. 'Από τήν δόδον Εύφριτιδου, βγήκαν στην πλατεία τής 'Ελευθερίας και σιγά σιγά κατέβηκαν στην δόδον Πειραιώς. 'Εκει χωρίστηκαν, όπως πάντα διαν έβουγαν μαζί (κι' αυτό πάλλι πάντα όταν ή Εύτυχία είχε κοντά της και κομμιά αδελφή, ποτέ όταν φρενυε μόνη). Ο 'Ορέστης τραβήξε πρὸς τάνάου, γιατί τό σπίτι του ήταν κοντά στη Λαχαναγορά. Και τά δυο κορίτσια τάχυναν τό βήμα και μπήκαν σε μιὰ πάροδο τής δόδου Πειραιώς γιά να πάνε στή γειτονιά τους.

— 'Εχω μιὰ υπόμνηση, ελπε τότε ή Δανάη.
— Τι; Έκαμε ή Εύτυχία.
— Πως ό κ. Παπαζώσης σ' έρωτεύθηγε.
— Σάπα, κουμένη! Τ' είν' αυτά πού λές; Ο' άνθρωπος ένδιαφέρεται γιά μένα όπως και γιά σένα. Είν' ένας καλός φίλος, τίποτ' άλλο!

— Κι' ήταν ανάγκη να σ' έρωτήση αν αγάπησε αυτόν πού σε ζήτησε, ή αν αγάπησε άλλον;
— Και γιατί όχι; Οί φίλοι δέν τά λένε μεταξύ τους αυτά; Θέλει να μάθη τις ιδέες μου, τό χαρακτήρα μου...
— Και τά οικογενειακά μας! 'Απορώ μαζί σου πως κάθεται και του λες τι κερδίζουμε και τι ξεδιούμε! Καλά πού δέν του είπες πως φορώ κάποτε και τάποφρατα σου!

— Και δέν τό καταλαβαίνει; Μόνο ή φτώχεια, Δανάη μου, δέν κρύβεται. Ούτε είνε κομμιά άτιμία. Γιατί να μην πώ σ' ένα φίλο μου πως ήμασταν στενοχωρημένοι; Πιό εύκολα τό εμπιστεύομαι αυτό σ' ένα καλό παιδί σάν τόν 'Ορέστη, παρά σε μιὰ φίληνάδα μου.

— 'Εγώ λίγο πως σε κάνει και μιλάς χωρίς να θέλεις.

— Δέ τ' καταρβίλω...
— Νά, σ' έρηριξίς τό αισθημά του. Βλέπεις έναν άνθρωπο πού σάγαπά, και τό άνοήγασα, του τά λες όλα. 'Ακου πού σου λέω. Είν έρωτευμένος μαζί σου και τό καταλαβαίνεις, τό αισθάνεσαι και σύ.
— Ούψ, με σκότισες. Και δέν πά' νάου;

— Αυτό είνε άλλος λόγος. Τό ξέρω πως δέ σε νοιάζει. Κι' είμαι βέβαιη πως ποτέ δέν θάναποκριθής στο αισθημά του, ποτέ δέν θά τόν αγαπήσης αλλοιώτικα παρά σά φίλο. Είνε και τόσο άσχημος ό κακοήγος! Δέν μου λες όμως; ...
— Τι;

— 'Αν σάγαπήση πολύ, πολύ— γιατί τώρα βέβαια είν' ακόμα στην άρχη— και σε ζητήση, τι θά γίνη;
— Πως αν μάγαπήση πού, θά με ζητήση; δέν άμφιβάλλω. Γιατί ξέρει καλά πως δέν μπορεί να παίζη μαζί μου.

— Δέν σε ρώτησα αυτό. Τι θά γίνη, ελπε, αν σε ζητήση. Γιατί αυτός δέν είνε βέβαια ό 'ζάπλουτος' πού λέγας. 'Απλώς έχει τόν τρόπο του. Μοιχαγροίς κιόλα, με πατέρα πού έγυάτσει, πού έχει και σπίτι δικό του. 'Ετσι δέν είνε;
— Νοί, έτσι... στέγεται καλά.

— Λοιπόν, θά μάς άφήσης και θά τόν πάρης;

'Η Εύτυχία δέν άποκριθήκε. 'Εσαν κάμποσα βήματα χωρίς μιλά. 'Αλλωστε περνούσαν κι' άνθρωποι από κοντά τους. Και μόνο όταν οί άνθρωποι αυτοί προσέπεσαν, ή Εύτυχία ελπε δυνατά:

— 'Οχι!
— 'Αλήθεια τό λές; ρώτησε ή Δανάη.

— Αμή ψέγματα; Δέν άκουσε τι έλεγα πρωύτερα; Δέν είνε άδικά πλοίσιος ώστε να βοηθήση και τήν οικογένειά μου. Κι' ή οι-

κογένειά μου με χρειάζεται. Θάταν μεγάλος έγώισμος να σάς άφήσω, γιά να γλυτώσω μονή μου.

— Μ' αν τόν αγαπήσης;
— Δέν υπάχει τέτοιος φόβος.
— Σου είνε όμως συμπληθητικός...
— 'Ε, ναί, δέν τόν άντιπαθώ... κάθε άλλο!
— Λοιπόν έγώ σου λέω να τόν πάρης!

'Η Εύτυχία γέλασε:
— 'Ακούει δέν τόν είδαμε και Γιάννη τόν βγάλαμε!... Θά πάνης; πειά, φλώση; Αιτά είνε... όνειρα!

— Δέν είνε όνειρα καθόλου. Νά ίδης πού θά συμβή αυτό πού σου λέω. Και θά πάρης μεγάλη άνοησία αν κλωστήση; τήν τύχη σου. Μά γιατί τάχη; Τάχθια, λένε, δέν πρέπει να παντρεύονται όταν έχουν οικογενειακές ύποχρεώσεις, άδερφές άνάπαντες... Μά και τά κορίτσια;... 'Εν' άγίοι μπορεί να μην παντρευθίς και ποτέ. 'Εσα κορίτσι όμως... Τι θά γίνη αν δέν παντρευθίς πού καιρού του; Γερμοναχόση, ώραιο πράγμα! 'Όποια μπορεί, Εύτυχία μου, πρέπει να γλυτώνη και να μη σολογίσει κανένα. 'Επειτα, τι νοιάζει; Αútές τις χίλιες δραχμές πού κερδίζεις τώρα, δέν τις ξοδεύεις άπάνου-κάτω;... 'Όταν θά λειψής σου, τό σπίτι θά γάση τις χίλιες δραχμές, θάπαίλαχθη όμως κι' από τό έξοδό σου. 'Η διαφορά δάου μικρή. 'Εξίζει λοιπόν τόν κόπο, πού δικασίες, γιά τραχίες δραχμές, να γάσης σου τήν τύχη σου, τό μέλλον σου, τήν εύτυχία σου ίσως;... Τό ίδιο κι' έγώ, τό ίδιο κι' ή 'Αρσινόη.

— 'Ετσι Ξ; Κι' αν παντρευτούμε κι' ή τρεις με φτωχούς, τι θά γίνουν οί γονείς μας;

— 'Ω, κουμένη! Γιά δυό, ό μπαμπάς θά κερδίξη άρκετά. Τό κάτο-κάτω, τους παίρνει μιὰ από μιὰ, ή πλουσιότερη, και τελειώνει!

— Δές άνοησίες! 'Όσο και να σαρχίζη, ό μπαμπάς δέν θά βγάξη ποτέ παραπάνου από ένα χιλιάριο. 'Αρρωστος άθροωτος δέ...

— Μά δέν σου είπα πως θά παντρευτούμε κι' όλες σ' ένα χρόνο μέσα!.. 'Η 'Αρσινόη μάλιστα, με τήν άδυναμία πού έχει, ίσως δέν είνε για παντρεία... Δηλαδή, ποιος τήν παίρνει αυτή τήν κουμένη!.. Παντρεύου λοιπόν τώρα σου, και μη σε μένει γιά μάς. Θά ξησούν!..

— 'Α, μά είσαι πολύ νόστιμη, Δανάη! Μιάς σά να με ζήτησε κιόλα και πρόκειται να τού δώσουμε άπάντημα!

— Τι πειράζει; 'Εγώ υποθέτω πως έγινε. 'Αφού θά γίνη;

— Με τό του σου πάντα...
— Θά τό ίδης!.. 'Ναντρία μάλιστα. Έκαμε πολύ καλά πού δέν τόν πήρες. 'Η θά φορούδες τής πενίας; στο σπίτι του, ή θάσου υποχωρημένη να εργάζασαι όπως τώρα. Τέτοιος γάμος καλύτερα να λείπη! Τούτος έδω όμως είνε καλός. Θάχη να σε τρέψη και να σε ντύνη με τό παραπάνου. Κι' όμως σου δίνει τώρα ή 'Αρσινόη τάποφρατα της.

— Σέ σε τής δίνης; σου τά δικά σου. 'Η κατάστασι άλλαζει σημαντικά!

Κι' ή Δανάη τελείωσε με γέλια. 'Η Εύτυχία δέν τής άποκριθήκε. Πλησίαζαν κιόλα στο σπίτι. Καληστέριζαν έδω κι' εκεί γειτόνισες. Και περπατούσαν λίγο πιο σιγά, πιο άνετα, γιατί ήταν στα λημέρια τους, κι' ούτε τους γείτονες φοβόνταν πού τις ήξεραν, ούτε τους παραστσιαούς πού τις μάντευαν από τό σεβασμό τών γειτόνων.

Νά, τό σπίτι. 'Ηταν μεγάλο, με ίσόγειο κι' άλλα δυό πατώματα. Καθόνταν, χρόνια τώρα, στο μεσοίο. Μήχαν σ' ένα έξοκελο μακρουαρί με δυό πόρτες. 'Η πρώτη ήταν ή δική τους, ή δεύτερη τού άπάνου, τό ίσόγειο ελπε μιὰ μικρή είσοδο με σκαλίτσια στο δρόμο. Στο βάθος τού μακρουαριού ήταν μιὰ μικρή χαλασμένη καγγελοτέρα πού σ' έργαζε σ' ένα μικρό, παραμελημένο κηλο. 'Εκει ήταν και τό πλυσταρείο, με μιὰ ταρτσουλά από πάνω γιά τό άπλωμα. Κι' αυτό τό πλυσταρείο γινόταν πάντα άφορημή καυά άνάμεσα στις τρεις οικογένεις. Με τήν άπάνου όπως δήποτε συμβιβαζόνταν. 'Ηταν μιὰ οικογένεια ύπογρηκώ ύπαλληλώ πού ελπε τόν τρόπο της και πλήρως άλλωστε και τό μεγαλύτερο νοίκι. Τής άνανώρισης έπιτέλους κάποια ύπεροχη και κάποια προνόμια. 'Η νοικοκυρά όμως τού ίσόγειου—ή μεσοκτητη γυναίκα ενός μικρόεμπορα— ήταν κακιά, φωνε-κλώ κι' άσυμβίβαστη. 'Όλα δικά της τά ήθελε. Και στην παραμικρή άπάτηνη τών άλλων—των Μουρκαϊων προπάντων— άρχιζε τις βρισιές.

(Ακολουθεί)

'Η Δανάη